

Vår referanse
25/1925
Deres referanse

26.08.2025

Tilsynsrapport

1 Innledning

Finanstilsynet gjennomfører tilsyn med [redacted] (heretter omtalt "revisjonsforetaket"). Bakgrunnen for tilsynet var innrapportering fra Den norske Revisorforening (DnR) etter kvalitetskontroller som DnR gjennomførte hos revisjonsforetaket i 2024. Finanstilsynet gjennomførte kontroll med revisjonsforetaket i perioden mars til juni 2025. Denne tilsynsrapporten bygger på Finanstilsynets foreløpige rapport fra 25. juni 2025. Revisjonsforetaket har ikke hatt kommentarer til den foreløpige tilsynsrapporten.

2 Finanstilsynets oppsummering

Tilsynet har avdekket brudd i forbindelse med revisjonen av 2023, hvorav flere av bruddene er grove. Det vises særlig til brudd avdekket i vurderinger av oppdragsaksept, oppdragenes risikovurdering og revisjonsdokumentasjonen for flere sentrale deler av revisjonen. Grunnet resultatet fra DnRs kvalitetskontroll og funnene ved dette tilsynet, har Finanstilsynet vurdert om godkjenningen som statsautorisert revisor skal kalles tilbake. Tilsynet viste at revisor hadde påstartet en prosess som forutsettes å resultere i at virksomheten fremover drives i tråd med de krav som stilles i revisorloven. Finanstilsynets gjennomgang av revisjonen av 2024 har vist en utbedring av forhold avdekket under revisjonen av 2023. Finanstilsynet har etter en helhetsvurdering konkludert at godkjenningen ikke skal tilbakekalles. Finanstilsynet understreker viktigheten av at arbeidet med styrking av revisjonskvaliteten videreføres.

Revisjonsforetaket har opplyst at det er inngått avtale med annet revisjonsforetak for gjennomføring av kvalitetskontroll høsten 2025. Vi ber om at rapporten fra kvalitetskontrollen sendes Finanstilsynet når den foreligger.

3 Bakgrunnen for tilsynet

I 2024 gjennomførte DnR ordinær kvalitetskontroll med revisjonsforetaket med hjemmel i revisorloven § 13-1 første ledd. Resultatene av kontrollen ble vurdert som ikke tilfredsstillende. På bakgrunn av kontrollene mente DnR at det kunne være rimelig grunn til å vurdere om vilkårene for tilbakekall av godkjenningen som revisor var oppfylt. Revisjonsforetaket ble derfor innrapportert til Finanstilsynet 27. januar 2025. DnRs kontroll av 2023 revisjonen er oppsummert slik:

Oppsummering av avdekkede mangler:

- *Store svakheter i akseptvurderingen*
- *Vanskelig/umulig for en annen oppdragsansvarlig å følge revisors tilnærming*
- *Ikke gjort avslutningsanalyser i revisjonen*
- *Tilnærmingen til fortsatt drift er svak, kundens rapportering/revisors konklusjon*

- *Revisor attesterer skattemelding når det ikke skulle vært gjort*

Merknader etter kvalitetskontroll skal følges opp uten ugrunnet opphold, se revisorloven § 13-1 tredje ledd.

4 Nærmere om tilsynet

Revisjonsforetaket er et aksjeselskap med én oppdragsansvarlig revisor som også er eneeier, daglig leder og den eneste ansatte i selskapet. Revisjonsforetaket ble etablert i 2022 og hadde 13 revisjonskunder ved revisjonen av 2023 som samtlige var nye for revisjonsforetaket fra og med revisjonen av 2023. Revisjonsforetaket hadde 8 revisjonskunder ved revisjonen av 2024.

Formålet med Finanstilsynets tilsyn var å kontrollere om revisjonsvirksomheten drives i samsvar med gjeldende krav, herunder om oppdragene gjennomføres i samsvar med god revisjonsskikk og revisjonsforordningen der denne gjelder. Også etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket ble kontrollert.

Under tilsynet kontrollerte Finanstilsynet revisjonsdokumentasjonen for fem utvalgte revisjonsoppdrag, heretter omtalt som oppdrag A til E. Finanstilsynet har ved sin gjennomgang også vurdert om forholdene som DnR har tatt opp, fremdeles er til stede i revisjonsutøvelsen. Av den grunn ble revisjonen av både 2023 og 2024 gjennomgått for oppdrag A og B. For oppdrag C til E har Finanstilsynet kun gjennomgått akseptvurderingen.

5 Finanstilsynets vurderinger

5.1 Aksept av revisjonsoppdrag

Revisor er allmennhetens tillitsperson ved utførelse av lovfestet revisjon. Revisor skal utøve virksomheten med integritet, objektivitet og aktsomhet, jf. revisorloven § 9-1 tredje ledd. Aksept og fortsettelsesvurdering er et veldig sentralt område. For å ha grunnlag for vurderingen av om et nytt revisjonsoppdrag skal aksepteres, må revisor skaffe seg nødvendig informasjon om foretaket som skal revideres. Revisor må også vurdere om det skal stilles vilkår for å påta seg oppdraget, og i så fall hvilke. Det vises også til Finanstilsynets veiledning om revisors aksept og fortsettelse av revisjonsoppdrag i rundskriv 6/2021, hvor spesielt punkt 3.3 omhandler hvilke krav revisor skal stille til det reviderte foretaket for retting av forhold påpekt av forrige revisor før ny revisor forplikter seg til å påta seg oppdraget.

5.1.1 Oppdrag A

Konklusjon

Finanstilsynet mener at revisor ikke har tilstrekkelig dokumentert sin akseptvurdering før han påtok seg revisjonsoppdrag A. Forholdet utgjør brudd på revisorloven § 9-9 første ledd.

Begrunnelse

Oppdrag A gjelder et foretak som har slitt med underskudd og har negativ egenkapital. Forrige revisor hadde fratrådt 13. desember 2023, og revisor tiltrådte 9. februar 2024 for å revidere regnskapet for 2023. Revisor har innhentet svar fra forrige revisor samt et nummerert brev som beskriver forholdene den forrige revisor tok opp i revisjonsberetningen, som gjaldt (1) usikkerhet ved foretakets evne til fortsatt drift og (2) mangler i foretakets oppbevaring av skattetrekkmidler i henhold til skattebetalingsloven § 5-12. Revisors egen dokumenterte vurdering av disse forholdene er veldig kortfattet: *"Selskapet har lovet at skattetrekk skal behandles korrekt i 2024. Ellers jobbes det med to ulike alternativer for selskapets fortsatt drift. Inngå samarbeid med eksterne aktører (salg/emisjon), eller innhente EK i løp av året."* Det foreligger ingen dokumentasjon på at revisor

før oppdragsaksept har stilt konkrete krav til foretakets ledelse for retting av forhold tatt opp av forrige revisor.

Under tilsynet har revisor til Finanstilsynet redegjort for hans samtaler med foretakets eiere og hvilke handlinger de hadde iverksatt i 2024 for å prøve å utbedre foretakets økonomiske situasjon. Revisor forklarte også at han før oppdragsaksept hadde forsikret seg at foretaket hadde betalt inn alt utestående skattetrekk, og i løpet av 2024 kommet ajour med å ha tilstrekkelige midler på skattetrekkskontoen. Revisor har under tilsynet ikke kunnet dokumentere noe av ovennevnte og revisor hadde heller ikke tenkt på å dokumentere dem for akseptvurderingen.

Basert på ovennevnte mener Finanstilsynet at revisor har sannsynliggjort at han har gjort en akseptvurdering, men revisor har ikke kunnet dokumentere dette. I kontrollen av revisjonen av 2024 har Finanstilsynet notert seg at revisor i oppdragets fortsettelsesvurdering har dokumentert tiltakene foretaket hadde iverksatt i 2024 og revisors vurdering av dem, samt hadde innhentet dokumentasjon på at foretakets utestående skatteforpliktelser var betalt.

5.1.2 Oppdrag C

Konklusjon

Finanstilsynet mener at revisor ikke har gjennomført en tilstrekkelig akseptvurdering før han påtok seg revisjonsoppdrag C. Forholdet utgjør brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd første punktum.

Begrunnelse

Oppdrag C hadde negativ egenkapital før revisor aksepterte oppdraget. Forrige revisor hadde i revisjonsberetningen for 2022 tatt forbehold grunnet vesentlig usikkerhet knyttet til fortsatt drift, og inntatt en presisering knyttet til mangler i idrettslagets behandling av skattetrekksmidler i henhold til skattebetalingsloven § 5-12. Revisor har innhentet svar fra forrige revisor samt nummererte brev som beskriver forholdene den forrige revisor tok opp i revisjonsberetningen, men de nevnte forholdene er i liten grad beskrevet eller dokumentert av revisor i akseptvurderingen. Revisor virker ikke å ha krevd umiddelbar retting knyttet til behandlingen av skattetrekksmidler, prognosen som revisor nevner er ikke dokumentert, og revisor forklarer ikke hva han har gjort for å vurdere realiteten i idrettslagets evne til å hente inn egenkapital eller gå med overskudd.

Under tilsynet erkjente revisor at han ikke hadde stilt konkrete krav til innhenting av kapital som betingelse for revisors oppdragsaksept. Revisor hadde kun spurt daglig leder om idrettslaget sponsor kommer til å fortsette å støtte dem, men har ikke innhentet noen form for bekreftelse fra sponsoren om fortsatt finansiell støtte.

Revisor forklarte at han før oppdragsaksepten ble forelagt et perioderegnskap som viste at idrettslaget gikk med overskudd, men at det i ettertid viste seg at tallene i dette perioderegnskapet ikke stemte.

Finanstilsynet mener at revisor ikke har stilt tilstrekkelige krav til idrettslaget for retting av forholdene påpekt av forrige revisor samt krav om styrking av idrettslagets egenkapital.

5.1.3 Oppdrag D

Konklusjon

Finanstilsynet mener at revisor ikke har gjennomført en tilstrekkelig akseptvurdering før han påtok seg revisjonsoppdrag D. Forholdet utgjør brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd første punktum. Bruddet er grovt.

Begrunnelse

Foretaket i oppdrag D var under rekonstruksjon da de forespurte revisor om å påta seg oppdraget 12. februar 2024. Forrige revisor hadde fratrådt 4. desember 2023, og han hadde konkludert i revisjonsberetning 2022 at han ikke kunne uttale seg om regnskapet. Årsaken er:

- Omfattende mangler i intern kontroll, dokumentasjon og rapportering, herunder bl.a. for vurdering av fullstendighet av inntekter, virkelig verdi av fordringer, motpartsbekreftelser på fordringer og gjeld, gyldige låneavtaler m.v. I et forsøk på å innhente tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis har ledelsen ikke vært tilstrekkelig deltakende / ikke fremskaffet nødvendig gyldig dokumentasjon, hvilket har resultert i stor usikkerhet ved vurderingen av om både resultat- og balanseposter er korrekt rapportert.
- Fortsatt drift: Manglende dokumentasjon på at styret har gitt tilsagn om ytterligere likviditetstilførsel (slik som opplyst i regnskapets noter), og vesentlig overvurdering av foretakets driftsmidler.

Revisor har vært i kontakt med forrige revisor og mottatt et nummerert brev fra ham som tok opp ovennevnte forhold samt følgende ytterligere forhold:

- Foretaket har ikke behandlet skattetrekksmidlene i samsvar med skattebetalingsloven § 5-12.
- Årsregnskap er ikke avlagt innen lovens frist.
- Manglende oppfyllelse av krav til registrering og dokumentasjon i henhold til bokføringsloven og forskriften. Dette gjelder blant annet rettidig og korrekt innsendelse av merverdiavgiftsoppgaver og terminoppgaver for skatt og arbeidsgiveravgift.

Revisor har i akseptvurderingen dokumentert hvilke tiltak som foretaket har iverksatt for å utbedre forholdene påpekt av forrige revisor, samt sin vurdering av disse. Hva gjelder usikkerheten ved foretakets evne til fortsatt drift, skriver revisor at dette forsøkes å løses gjennom rekonstruksjonen av virksomheten samt at eieren har sagt *"eier har vært villig til å gå inn med nye penger, som kan gå til kreditorer hvis det blir en enighet."* Revisor har imidlertid ikke innhentet en skriftlig bekreftelse fra eieren om fremtidig kapitalinnskudd, og det foreligger ingen skriftlig dokumentasjon på at revisor har stilt krav til foretakets eier knyttet til dette. Revisor forklarte at all kommunikasjon med eieren foregikk muntlig, og han erkjente under tilsynet at han skulle hentet inn en slik bekreftelse. Revisor forklarte videre at han satte som forutsetning for å revidere oppdraget at en avtale med kreditorene kom på plass, slik at kreditorene er tilfredsstillt, men dette er heller ikke dokumentert.

Basert på ovennevnte mener Finanstilsynet at revisor ikke har stilt tilstrekkelige krav om styrking av foretakets egenkapital. Bruddet vurderes å være grovt. Som allmennhetens tillitsperson er revisors aksept- og fortsettelsesvurdering sentralt for at revisor skal utøve sin virksomhet med integritet, objektivitet og aktsomhet, jf. revisorloven § 9-1 annet ledd.

5.2 Bruk av "standard" tekst i revisjonen

Konklusjon

For revisjonen av 2023 foreligger det gjennomgående mangler i dokumentasjon for oppdrag A og B. Dette er brudd på revisorloven § 9-9 første ledd jf. ISA 230 punkt 8. Dokumentasjon er en viktig del av revisjonsutførelsen og nødvendig for at Finanstilsynet og andre skal kunne etterprøve revisors arbeid. Bruddet er grovt.

For revisjonen av 2024 har revisor gjennomført utbedringer i revisjonsdokumentasjonen for å rette opp ovennevnte forhold. Det foreligger imidlertid fremdeles mangler i dokumentasjonen av vurdering av vesentlighet. Dette er brudd på revisorloven § 9-9 første ledd jf. ISA 230 punkt 8.

Begrunnelse

Det følger av revisorloven § 9-9 første ledd at revisor skal dokumentere hvert oppdrag om lovfestet revisjon på en måte som er tilstrekkelig til å underbygge revisjonsberetningen og at revisjonen er utført i samsvar med §§ 9-2 til 9-8. Dokumentasjonskravet utfylles av § 9-4 tredje ledd og ISA 230 punkt 8-16.

For oppdrag A og B er sentrale deler av revisjonen 2023 dokumentert på en måte som ved flere tilfeller ikke virker å representere realitetene i den aktuelle reviderte virksomheten samt skaper usikkerhet rundt hvilke revisjonshandlinger revisor har utført. Områder gjennomgått av Finanstilsynet hvor dette er avdekket er:

- oppdragenes risikovurdering,
- oppdragenes fastsettelse av vesentlighet, og
- kartlegging og testing av interne kontroller knyttet til sentrale prosesser som inntekter, varekostnader og varelager.

Under tilsynet bekreftet revisor at han i ved flere steder i revisjonsdokumentasjonen beholdt standardteksten fra revisjonsverktøyets "eksempelfil", og han erkjente at dette skulle vært erstattet med beskrivelse tilpasset til det aktuelle oppdraget.

Dette skaper usikkerhet knyttet til hvilke andre deler av revisjonen som er revisors faktiske vurderinger og handlinger og hva som kan være "standard" tekst. Det medfører at tilliten til den dokumenterte revisjonen svekkes, da det vil være en risiko for at flere deler av den dokumenterte revisjonen utgjør kopiert tekst som ikke gjenspeiler faktisk revisjon. Som følge av dette utgjør forholdet et grovt brudd.

For revisjonen av 2024 har revisor gjort utbedringer for å korrigere ovennevnte forhold og besørge at revisjonsdokumentasjonen beskriver faktiske forhold hos det aktuelle foretaket og faktiske handlinger utført av revisor.

5.3 Risikovurdering

Konklusjon

For revisjonen av 2023 har ikke revisor gjennomført en tilstrekkelig risikovurdering for oppdrag A og B. Dette er brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd c. Bruddet er grovt.

For revisjonen av 2024 har revisor gjort utbedringer for å besørge at risikovurderingen beskriver faktiske risikoer og forhold hos de to foretakene i oppdrag A og B.

Begrunnelse

Det følger av revisorloven § 9-4 tredje ledd c at revisor skal identifisere risikoene for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten de skyldes misligheter eller utilsiktede feil, herunder som følge av brudd på gjeldende lovkrav. Kravet utfylles av ISA 315 punkt 13 flg. Gjennomføringen av en slik risikovurdering er avgjørende for revisors utforming av revisjonshandlinger for å håndtere risikoene for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, i henhold til revisorloven § 9-4 tredje ledd d.

Under tilsynet har revisor erkjent at han for både oppdrag A og B i betydelig utstrekning benytter "standard" tekst, og at dokumentert risikovurdering med identifiserte risikoer ikke gjenspeiler realiteter i foretakene og faktiske identifiserte risikoer, jf. punkt 5.2. Revisor hevdet at han har utført risikovurderingshandlinger, men under tilsynet har han ikke kunnet gjøre rede for eller dokumentere hvilke handlinger han har gjort eller hva resultatet av disse har vært. Basert på dette må Finanstilsynet legge til grunn at revisor i realiteten ikke har utført handlinger for å identifisere og vurdere risikoer for vesentlig feilinformasjon for de kontrollerte oppdragene. Grunnet viktigheten av å gjennomføre en tilstrekkelig risikovurdering for å utforme hensiktsmessige revisjonshandlinger, utgjør dette et grovt brudd.

For revisjonen av 2024 har revisor for både oppdrag A og B gjort utbedringer for å besørge at risikovurderingen beskriver faktiske risikoer og forhold hos de to foretakene i oppdrag A og B.

5.4 Inntekter

Konklusjon

For revisjonen av 2023 for oppdrag A har ikke revisor tilstrekkelig dokumentert sin revisjon av inntekter. Dette er brudd på revisorloven § 9-9 første ledd jf. ISA 230 punkt 8.

For revisjonen av 2024 har revisor gjort utbedringer for å besørge at ovennevnte brudd er utbedret.

Begrunnelse

For oppdrag A har revisor som del av revisjonen av inntektene i 2023 kontrollert et utvalg av fem prosjektrekskap. Det foreligger ikke en dokumentert begrunnelse for den valgte utvalgsstørrelsen. Det fremgår heller ikke om revisor har vurdert foretakets evne til å treffe med sine estimater på prosjektene, spesielt i lys av at foretaket i flere år har gått med underskudd.

Under tilsynet har revisor erkjent at dokumentasjonen av revisjonshandlingen var mangelfull. Revisor forklarte imidlertid hvilke forhold han hadde vurdert ved sin gjennomgang av de utvalgte prosjektene, samt for å utfordre både prosjektlederne og foretakets ledelse i forbindelse med påliteligheten av estimater for prosjektenes fullføringsgrad og lønnsomhet. Med bakgrunn i dette mener Finanstilsynet at revisor har sannsynliggjort at han har gjort mer enn det som er dokumentert av revisjonshandlingen.

For revisjonen av 2024 har revisor for oppdrag A gjort utbedringer for å besørge at revisjonsdokumentasjonen inneholder en vurdering av utvalgsstørrelsen for kontrollerte prosjekter og tydeligere beskriver hvilke både forhold revisor har vurdert ved kontrollen av utvalgte prosjekter.

5.5 Signering av ligningspapirer, og kommunikasjon med styret og Skatteetaten

Konklusjon

For revisjonen av 2023 har revisor signert kontrolloppstillingen for oppdrag A, selv om revisor har en plikt til å unnlate å signere når det avdekkes brudd på skattebetalingsloven § 5-12. Revisor har heller ikke overholdt pliktene til å kommunisere det avdekkede bruddet til Skatteetaten og i form av nummerert kommunikasjon til foretakets styre. Dette er brudd på revisorloven § 9-5 første ledd og skatteforvaltningsforskriften § 7-2-11.

Begrunnelse

Revisor har plikt til å signere og bekrefte opplysninger i det reviderte foretakets ligningspapirer herunder kontrolloppstillingen. Revisor bekrefter med sin signatur at de regnskapsmessige opplysninger som fremgår av kontrolloppstillingen er omfattet av revisjonshandlinger som ikke har avdekket vesentlige feil eller mangler, og at det er samsvar mellom regnskapets tall og innrapporterte beløp etter skatteforvaltningsloven § 7-2, jf. a-opplysningsloven § 3. Manglende signering er et signal fra revisor til skattemyndighetene om at det foreligger forhold som ikke er i henhold til regelverket. Dersom revisor velger å unnlate å signere, skal revisor kommunisere dette skriftlig til styret, jf. revisorloven § 9-5 første ledd. Videre skal revisor sende skriftlig begrunnelse for manglende underskrift til skattekontoret, jf. skatteforvaltningsforskriften § 7-2-11.

For oppdrag A har revisor i revisjonsberetningen for 2023 inntatt presisering om at foretaket ikke har behandlet skattetrekksmidler i samsvar med bestemmelsene i skattebetalingsloven § 5-12. I slike tilfeller plikter revisor å unnlate å signere kontrolloppstillingen, samt kommunisere forholdet til foretakets styre og Skatteetaten slik beskrevet ovenfor. Revisor har ikke gjort dette, men har signert ligningspapirene og konkludert i revisjonsdokumentasjonen at de kan signeres.

For revisjonen av 2024 har revisor dokumentert at foretakets utestående skatteforpliktelser er betalt og at det nå foreligger tilstrekkelige midler på skattetrekkskontoen, slik at kontrolloppstillingen kunne signeres for 2024.

For Finanstilsynet

Bjørn Kristiansen
senior tilsynsrådgiver

Damir Bratic
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.